Regd No. N. 43 / M. 3289

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు జాతీయపత్రిక

సంపుటము ౧౨ | హైదరాబాదు-దక్కన్ ౩౦ షహరేవరు ౧౩౪౬ ఫ. | శా. శ. ౧౮౫౯ ఈశ్వరనామ సంవత్సర ఆషాఢ బ ౧౪ గురువారము | సంచిక ౨౬

గోలకొండపత్రిక

౧౨వ సంవత్సరాది సంచిక

చదివితీరవలసినది — అమూల్యవిషయములు

౧ సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారి "భాషాదార్ఢ్యము" ౨ వెల్లాప్రగడ సీతాకుమారిగారి "నిజాంరాష్ట్రములో స్త్రీజనోద్యమము, ౩ మాడపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారి "పాత్యప్రణాళిక—నిజాంరాష్ట్ర పరిపాలనము, కడప్మొత్తుల కేశవరావుగారి "చేరుకొవులి భూమిపన్ను, ౫ మందుముల రామచంద్రరావుగారి "మన న్యాయస్థానములో దేశభాషలకున్న స్థానము, ౬ ఒక హితైషిగారి "మనప్రభుత్వమువారి మతశాఖ", ౭ కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారి "మనభూములు—అందలోని వృక్షములు" ౮ పింగిలి వెంకటరామారెడ్డిగారి "విజయనగర సామ్రాజ్యము" మున్నగు అనేక ముఖ్యవిషయములుగల వ్యాసములు పెక్కులున్నవి, నిజాంరాష్ట్ర సమస్యలనుగూర్చి తెలిసికొనగోరు ప్రతియాంధ్రుడును చదివితీరవలసినవి.

గోలకొండపత్రిక చందాదారులు రెండణాల టపాబిళ్లలు పంపినచో ఉచితముగా పంపబడును- ఇతరులకు ౦-౮-౦

మేనేజరు గోలకొండపత్రిక
త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు-దక్కన్.

200 జపానీయుల హత్య

మహా సంగ్రామ ప్రయత్నములు

జపాను వస్తువుల బహిష్కారము

రష్యావారు తమ నష్టము జపానువారితో గోరుట

బాంబుల వర్షము

టోక్యో ౨-౮-౩౭

చైనా కేంద్రప్రభుత్వపు సైన్యము పొటింగ్ ప్రాంతమునకు [illegible] ౧ అగస్టువార్తలు తెలుపుచున్నవి. జపానునుండి వచ్చుచున్న వార్తలవలన [illegible] ౩౦,౩౧,౩౨ కొత్త సైన్యములు జపరల్ [illegible] టోంగ్నాటుస్టార్ యందు [illegible] జపానువిమానములపై బాంబులవర్షము కురిపించుచున్నవట.

బహిష్కారము

షాంగాయియందు జపానువస్తువులు పూర్తిగా బహిష్కరింపబడినవటుల జపానుపత్రికలు [illegible]

టాంగ్చావును జపానుపూర్తిగా ఆక్రమించినటుల తెలియుచున్నది. [illegible] జపాను ప్రజలలో [illegible] [illegible] చీనా స్త్రీ [illegible] జపాను స్త్రీలు [illegible] టాంగ్చావునుండి [illegible] జపాను కౌన్సలు [illegible]

రెండువందల జపానీయుల హత్య

పీకింగుపోయిన టాంగ్చావునందు సుమారు ౨౦౦ మంది జపానీయుల హత్యచేసినటుల [illegible] పిల్లలు, [illegible] ౩౦ సంవత్సరములు [illegible]

మహా సంగ్రామము

[illegible]

సంయుక్త చీనా

మార్షల్ చాంగ్ కేషల్ విమానముద్వారా జనరల్ హూచుంగ్-సీతో ఆలోచించి మాటలాడుటకు కోలింగువెళ్లిరి. [illegible] కొన్ని అభిప్రాయభేదముల వంటి [illegible] కొందరనుకొనుచున్నారు. ఇదొక [illegible] దీనివలన సంయుక్త చీనా ఆదర్శములు [illegible]

హెచ్చరిక

[illegible] యుద్ధ [illegible] షాంగాయియందు స్త్రీసంఘములు యుద్ధ [illegible]

"[illegible] స్త్రీలు శక్తివంచనలేక ప్రయత్నించుట [illegible] ప్రపంచములో [illegible]

రష్యా కార్యాలయముపై జపాను దాడి

[illegible]

నష్టపరిహారము

[illegible]

ఆనరబిల్ బాలగంగాధర ఖేర్ గారు
బొంబాయి ప్రధానామాత్యులు

ఇందిరాస్నేహలతకు అపరేషన్

[illegible] పండిత జవాహర్లాలు నెహ్రూగారి పుత్రికయగు శ్రీమతి ఇందిరాస్నేహలతగారికి త్వరలో [illegible] అపరేషను జరుగగలదని యూరోపునుండి [illegible] వచ్చినది.

చీనా జపాను యుద్ధసంభవము

సింగాపూరు ౩-౮-౩౭

ఇటీవల కొనబడిన ౪౦ కోట్ల రూపాయలే గాక [illegible] ౩౦ కోట్ల రూప్యములు, [illegible] జపాను సైన్యము [illegible] సేనికులు [illegible] త్వరలో [illegible] యుద్ధము సంభవించునని చెలియుచున్నది. చైనా ప్రాంతమందు నివసించుచున్న జపాను దేశీయులను [illegible] జపాను [illegible] వారిని సైనికులుగా [illegible] నిర్ణయించుకొనుచున్నారు.

జాతీయ విద్యావశ్యకత

పూనా ౨-౮-౩౭

నిన్న [illegible] బొంబాయి ప్రధానామాత్యులగు ఖేరుగారు [illegible] లోకమాన్యుని [illegible]

[illegible]

కాంగ్రెసు కార్యాలయము [illegible] మంత్రులు [illegible]

(స్వకీయవిలేఖరి)

పద్ధతులు మారవలెను

అహమదాబాదు; ౨-౮-౩౭:-

గుజరాతురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము [illegible] పటేలుగారిట్లు ఉద్బోధించిరి:-

[illegible] మన రాష్ట్రీయ మంత్రివర్గము [illegible] కార్యక్రమము [illegible]

"వందేమాతరం" గౌరవము

నాగపూరు; ౩-౮-౩౭:-

మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము తమరాష్ట్రమందంతట వందేమాతరం గీతమును గౌరవించవలయునని పోలీసు [illegible] కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారు [illegible]

బనారసుజిల్లాలో వరదలు

౧-౮-౩౭:-

ఈజిల్లాయందలి [illegible] గ్రామములందు విపరీతవర్షములవలన వరదలువచ్చినవి. [illegible] ప్రాణనష్టము [illegible] పిల్లలు స్త్రీలు సురక్షితస్థలములకు [illegible]

ఆనరబిల్ య్యర్. బి. ఖేడ్గాగారు
మధ్యరాష్ట్ర ప్రధానామాత్యులు

అ. భా. కాం. కార్యనిర్వాహకసభ

అలహాబాదు; ౨-౮-౩౭:-

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ ౧౪ అగస్టునుండి వార్ధాయందు సమావేశము కాగలదు.

మహాత్ముడు ఢిల్లీ వెళ్లుట

వార్ధా, ౩-౮-౩౭:-

నేడు మహాత్ముడు వార్ధాగంజ్ నుండి గ్రాండ్ ట్రంకు ఎక్స్‌ప్రెసులో ఢిల్లీప్రయాణమైరి.

మద్యపాననిషేధము

ప్రధానమంత్రిగారి హెచ్చరిక

౨-౮-౩౭:-

నిన్న సాయంకాలము కాంగ్రెసుభవనమందు "అమాత్యదినము" సందర్భమున ప్రధానామాత్యులగు సి. రాజగోపాలాచారిగారు [illegible] మద్యపాననిషేధ [illegible]

[illegible]

హైదరీగారి ఆగమనము

ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులగు రైటానరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారు [illegible] హైదరాబాదు [illegible] ప్రజలు, [illegible] అధికారులు [illegible]

ప్రభువుగారి దర్శనము

[illegible]

స్వాగతము

[illegible]

కవి సన్మానము

[illegible]

మా చిన్న కథ

వసంతం కానుకలు

పి. బి. ఆచార్య

సాయంత్రం ౪ గంటలవేళ.

అప్పుడే వసంతరావు కాలేజీలోనుంచివచ్చి డ్రెస్సుతీసి స్నానంచేసి పేపరు చదువుకొంటూ ఈజీచెయిరుమీద వాలాడు. కమల టీ తీసుకొచ్చి టేబిలుమీదపెట్టి వెళ్లిపోతోంది.

వసంతం

"ఏయ్"

"............"

"నిన్నే!"

"............"

"కమలా!"

"............"

"మాట్లాడవేం?"

"............"

"పిలిస్తే పలకొద్దూ?"

"............"

వసంతరావుకు కోపంవచ్చింది కమలదగ్గరకువెళ్లి చెయ్యిపట్టుకొని 'కమలా! మాతోటి ఎందుకింతకోపం నామీద?' అన్నాడు

"ఏమీలేదు."

"చెప్పవూ!"

"చెప్పి ఏం లాభం?"

"లాభంవుంటుంది"

"మీరు కొప్పడతారేమో."

"కోప్పడను చెప్పు"

౨

కమలా వసంతులు చిన్నప్పటినుంచి పరస్పరం గాఢంగా ప్రేమించుకొంటున్నా సూతకం వచ్చింది - కమల కొప్పరానికివచ్చి ఐదు నెల్లయింది. వసంతరావు బి.యల్. చదువుతున్నాడు. మదరాసు లా కాలేజిలో. వసంతానికి కమలఅంటే ఎంతో అభిమానం, అపారమైన ప్రేమ, ప్రాణంయిస్తాడు ఆమెకోసం.

కమలకూడా వసంతాన్ని గాఢంగా ప్రేమించింది - వసంతం ఒక్కక్షణం కనపడకపోతే ఏదోతోచేదికాదు - కమల హైస్కూల్లో చదువుకుంటుండగా వాళ్లిద్దరికీ పరిచయంకలిగింది - తరువాత ఇద్దరు పెళ్లిచేసుకున్నారు -

కమలపుట్టింటివారు అపూర్వ - తల్లి అన్నగారుతప్ప ఇంకెవరూలేరు - రామం ...

రామానికి కోపంవచ్చిన వసంతం తెలుసు ...

...

ఆడపిల్లలకు ఆరోగ్యం ...

"......వెంట పనిచేసేవాళ్ళే ...... అనిచెప్పి మస్తులుతెచ్చుకొని క్లబ్బుకు వెళ్లిపోయాడు.

...చదివారు పాటలు పద్యాలు పాడుతుండేది -

౩

...

౪

...

జాబితే ఫౌజ్దారీలో మార్పున కావశ్యకత

ప్రస్తుతము నిజామురాష్ట్రములో వాడుకలో నున్న జాబితే ఫౌజ్దారీలో గిరఫ్తారీ [నిర్బంధము] అను ప్రకరణమున నిట్లున్నది —

"నిర్బంధమునందుంచబడు వ్యక్తి మొగము పై ముసుగువేసికొనకుండ బయటకురాని స్త్రీ యైనయెడల, ఆయమ ఇంటిలో స్త్రీలున్నయెడల నిర్బంధించబడవలయును. ఆమె "పర్దా"లో నుండుటకు వీలుగలిగి యుండిన ఆమెకు "పర్దా" సౌకర్యము కూడ కలిగింపబడును"

పై వాక్యములవలన పర్దా యలవాటులేని స్త్రీ యెంత గౌరవనీయమైన కుటుంబమునకు చెందినదైనను పర్దా స్త్రీలకుండు సౌకర్యము ననుభవించుట కవకాశము లేదు. స్త్రీలు, ఏజాతికి చెందినను, ఎట్టి సాంఘికాచారములందు జీవించుచున్నను, గౌరవనీయములగు వ్యక్తులకు గాని, కుటుంబములకు గాని, చెందియుండినచో గౌరవార్హులు. చట్టములో ప్రస్తుతమున్న వాక్యములవలన, పర్దా పాటింపని జాతులకు చెందిన మానినులు అసౌకర్యములకు బాల్పడుచున్నారు. స్త్రీల గౌరవ ప్రతిపత్తులు పర్దా పద్ధతిపైననే యాధారపడియుండజాలవు. పర్దాయే గౌరవనిర్ణయ ప్రమాణము కాదు. పర్దా కలవారికిని, లేనివారికిని సమానమైన గౌరవ మొసగబడుట న్యాయ్యము. ఇండ్లను సోదాచేయు సందర్భములందును, రజిస్ట్రేషన్ వ్యవహారములందును, చట్టసమ్మతము నితర వ్యవహారములందును "పర్దానషీన్" స్త్రీల కొసగబడిన సౌకర్యములు, సామాన్యముగా గౌరవనీయులగు స్త్రీ లందరికి నొసగబడుట అవసరమును, సమంజసమునైయున్నది.

ఈవిషయమును చిన్నదిగా నెంచక, నేడు కలుగుచున్న యిబ్బందులను దృష్టియందుంచుకొని, ప్రస్తుతము మన నిజాంరాష్ట్రీ శాసనసభ సభ్యులగు శ్రీకొండా వెంకటరెడ్డిగారైనను, వైద్యగారైనను ఈసవరణను ప్రతిపాదించబూనుట అత్యవసరము. దయామయులగు మన ప్రభుత్వమువారిందులకు తోడ్పడగలరని సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు.

విధేయులు,
వెంకటరాజన్న అవధాని
నారాయణరావు కోరోజీ

సికింద్రాబాదు
అహింసా ప్రచారము

సంపూర్ణ విజయము

మానవసేవాసమితి కార్యదర్శిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

కతిపయవత్సరములనుండి సంపూర్ణదీక్షతో సాగించుచున్న యీయహింసా ప్రచార మీవత్సరము ఫలప్రదమై సంపూర్ణవిజయము చేకూరినదని తెలియజేయుటకు మిగుల సంతసించుచున్నాను. ముఖ్యాలయమగు మహాకాళి దేవాలయము ముందర రోజుక రక్తప్రవాహము గాని పింపకుండుట చూపరుల కాశ్చర్య మానందాంబుధిలో నోలలాడించినదనుట యతిశయోక్తి గాజాలదు. పండుగ యారంభించుటతోడనే స్థానిక సంస్థయగు మానవసేవాసమితి యథా పూర్వముగనే తన ప్రచారము ప్రారంభించినది. జైన మతసోదరులు కూడ పూర్వమువలె పాల్గొనిరి. అహింసా విరోధులు కూడ తమ ప్రచారము నారంభించిరి. ప్రజలకు యదార్థ విషయములపట్ల నాదరము సానుభూతియు కల్గెను. అందుకు నిదర్శనముగ పండుగనాడు దుకాణములన్నియు మూసివేసి వర్తకులందరు యిందు పాల్గొనిరి. దేవాలయముకడ నెక్కడను పశుబలి సవము జరుగకుండ ౨౫-౭-౩౭ ఆదివారముదయమునుండి శ్రీయుతులు, యస్. శ్యామరావు ఆ. కే. దత్తాత్రేయశర్మ, బాలంబీరయ్య యాదవ, వారణాసి శేషగిరిరావు, స్థానిక భజనసమాజములు, భైరైజగధీశ్వరయ్య, కుమారస్వామి, దుమాల్లకుమారస్వామి, బుచ్చివీరయ్య, అనంతులరంగాచారి, యస్ రామస్వామి, బాలరాజయ్య, రాజరత్నం మొదల్యారుగార్లు వైశ్యసేవాసంఘసభ్యులు, డాక్టర్ అంబేద్కర్ పార్టీకిచెందిన బి. యస్. వెంకట్రావుగారు జైనసోదరులు మార్వాడీలు సేటు అగ్రవాల్, సేటు స్వరూప్ మల్ బ్యాంకర్లు, మాచర్ల శివచిదంబరయ్యగారు, శరభయ్యగార్లు ఆర్. కే. నాయుడు రావుగారు, పండిత సోమనాథరావుగారు, హైదరాబాదు జీవరక్షక ప్రచారకమండలివారు తదితరులెందరో పాల్గొనిరి. వారికెల్లరకు సమితిపక్షమున కృతజ్ఞతాపూర్వకవందన శతంబు లర్పించుచున్నాను. ఉదయమునుండి సాయంత్రమువరకు నటునుండి కృషి సలుపుటయే గాక నాటి రాత్రియంతయు భజనలతోనుండి ౧ ప్రొద్దుగు మహాసభనుగూడ నాపివేయుట కెంతయు దోడ్పడిరి. మ-రా-శ్రీ చీకోటి వీరన్నశ్రేష్ఠిగారు యీరాత్రి యల్పాహారములనొసంగి సత్కరించిరి. పయిని ముత్యాలమ్మగుడికడ వైశ్యులలో కొందరు బలి నొసంగమంచి మిత్రులపాయమున మరునాడు సోమవారము నాపద యాపివేయబడెను. యీవిషయమున

రాష్ట్రీయ వార్తలు

బీబీనగరము

[ఒక విలేఖరి]

30-8-3౭.

కాలస్థితి

ఈగ్రామము అత్రాఫ్బల్దా జిల్లాలో చేరినది. ఇచ్చట నీసవిలసాంతములో నొకపెద్దవర్షము కురిసినది. చెరువుకుంటలకు కొంతనీరువచ్చియుండెను. ఆ నీటిఆధారము చేత వరిపైరులను అలికిరి. కాని రైతుల దురదృష్టమున యింతవరకు తిరిగి వర్షములుకురియనందున నీరుతగ్గినది వరి చేనులన్నియు రొండిపోయినవి. ఇటులనే గూడూరు బ్రాహ్మణపల్లి మొదలగు గ్రామములలో వరిపైరులన్నియు రొండిపోయినందువల్ల మూడునాలుగు రోజుల నుండి చేనులపై పశువులతోలి మేపుచున్నారు. పునాసలిలికిరి. కాని పైరులు జొన్నలు ఎక్కువ కాకముందే తెడిమిక అహారిఅయిపోవుచున్నవి. యింతవరకు అమిదాలు విత్తబడలేదు. విత్తనాలు కాకుండుటచే సంవత్సరముదాక ఎట్లుబ్రతుకగలమని సర్కారువారికి శిస్తుఎట్లుచెల్లించవలెనని బీదరైతులు దుఃఖించుచున్నారు.

శ్రీ విట్ఠలాంధ్ర పఠనాలయము

ఇది ఆయిదవ ఆంధ్రమహాసభ తరువాత స్థాపించబడినది. దీనికి స్థానిక ప్రముఖులు పత్రికలు యిచ్చుచున్నారు. గ్రామమందలి యుత్సాహపూరితులగు వంజరియువకులెందరో యున్నను పఠనాలయము దిలకించుటలేదు. జిల్లాప్రచారకుడొచ్చి ప్రచారమొనర్చిన పఠనాలయము అభివృద్ధికిరాగలదను ఆశగలదు.

మిగుల పాటుబడుచు నాయాలయముకడ పశుహింసనాప గత పదివత్సరములనుండి యత్యంతకృషిసల్పిన శ్రీయుత వెంకటరత్నం కే. వరసింహారెడ్డిగారెంతయు వందనీయులు. రెడ్డిగారి యత్యంతదీక్షకు మిత్రులు మెచ్చి వారికి స్వర్ణపతకమొసంగిరి. లాలాగుడివీధిలోనున్న పోచమ్మగుడికూడ రెండుమూడు వత్సరములనుండి సంపూర్ణ సాత్వికపూజలచే నారాధింపబడుచున్నది. ఈగుడికడ పశుహింసనుమాన్పి మాకత్యంత సాయపడుచున్న మిత్రసత్తముడగు నాగల్లి దుర్గయ్యయాదవగారికి నాకృతజ్ఞత నెఱింగింపకుండజాల. ముఖ్యస్థానమగు మహాకాళిగుడికడ జరిగిన యీ యభ్యుదయమును పోదర దేవస్థానములయందు పూర్తిగపశుహింసను మాన్పసోదరులెల్లరు ద్విగుణీకృత యుత్సాహముతో శాల్గొని సమితియాశయముల నిష్కళంకముగావించి సమితిని సర్వవిధముల బ్రోత్సహించి తదభివృద్ధికి చేయూతనొసంగ బ్రార్థించుచున్నాడను.

సర్వేషాం సుఖినో భవన్తు

సిరిసిల్ల

[ఒక విలేఖరి]

30-8-3౭

ఈగ్రామమునందు ౧౩ మహారేవరు తోజాన ౩౪అంగుళముల వర్షము కురిసినది. గొప్పవైన వానకురిసినది. మునుపరాగినందున చేలు నాలు పట్టినవి. లింగంపల్లి, నాస్వాజీపేట, మాదేపల్లి, మాకలమర్రి గ్రామములలో అతివృష్టివలన చేలు దెబ్బతిన్నవి యిగిర్చినవి మక్కపైరులు జాలుపట్టిరేజాట్లువేసినవి పీచుపెట్టుటలేదు.

ఆలోచనలు

గతసంవత్సరము పంచాంగములలో పంటలు సమృద్ధముండినను కవిసములుమాత్రమే పండినవి. ఈసంవత్సరము ౧౨వీసములున్నవి ౩వీసములైన పండేటట్లులేదని రైతులు భయభ్రాంతులగుచున్నారు. పెద్దపంటలన్నియు నశించినవి.

అబ్కారి

గతవత్సరముకంటె యీ సంll అబ్కారీ హెచ్చువైకముపై వేలంవేయబడినందున గ్రామమందు విక్రయశాలలు వృద్ధిఅయినవి.

"క్లబ్బు"

"ఉస్మానియా క్లబ్బు" అను పదియొకటిగలదు. మెంబర్లలో చాలావరకు వకీళ్ళు ఆదికాదు. ఆదివను ఆదకున్నను ఒకటెన్నిసుకోర్టుగలదు. కొలది దినములక్రింద ఒకరేడియోసెట్టును తెప్పించబడినది.

గ్రంథాలయము

ఆంధ్రులు మాత్రము ఆంధ్రభాషామతల్లిని పూర్తిగా మరచుచున్నారు. గ్రంథాలయము "శారదాంధ్రభాషానిలయము" నామమాత్రావశేషమై, పుస్తకములున్నను లేకున్నను సంఖ్య ౫౦౦కుపైగలదనిగలదు. సభ్యులలో చాలావరకు గ్రంథములు కొనిపోవువారలేకాని చందా నిచ్చువారు బహుకొద్ది. చాలవరకు గ్రంథములు కొనిపోయిన చందాలు నిచ్చవలసివచ్చునని గ్రంథాలయమను మాట ఎత్తుటయే మానివేసినారు. చూడాలనడిగిన "యీవృథాశ్రమ ఎందులకు. దానికి అవసరములే వచ్చినది పనులుకూడా ఎందుకు దండగచేట్లోపెదరు" అనువారలేగాని నడుముగట్టి భాషాసేవచేసేవారు కలికంలోనికైనా కనబడుటలేదు. ఎవరైన గ్రంథాలయమునకు పోవుదమన్నచో కీకారు పోవుదమనువారు పదిమంది వెంబడే గలరు. గ్రంథాలయములు లేనిచోట స్థాపించి చదువురానివారికి చదివి వినుపించుచున్నటుల గోలకొండ మొదలగు పత్రికారాజముల చదివి సంతసించుచుండ ఇచ్చటిఆంధ్రులు ఉన్నదానిని ఎత్తివేయుటకు ప్రయత్నించుట శోచనీయము. ఇచ్చటి ఆంధ్రసోదరులెల్లరును సభలుగాసించియు–సంస్కారప్రియులయ్యు, భాషాసేవయందు పేక్షవహించక నడుముగట్టి గ్రంథాలయాభివృద్ధికై ప్రయత్నింతురని యాశించుచున్నాను

"బాలికల పాఠశాల"

బాలికలు మొత్తము౭౦ హాజరీ౫౦. తెలుగు–ఇంగ్లీషు చెప్పబడుచున్నవి. ఉపాధ్యాయురాలకు ఉరుదూభాష రాకపోవుటవలన ఉరుదూ చెప్పుటలేదు.

బొంబాయి పెన్ స్టోరు

(పత్తరుమసీదువద్ద, గౌలీగూడెం)

అన్నివిధములైన పౌంటెన్ కలములు అమ్మబడును, బాగుచేయుటయు జరుగును. కలముపైన మనేహారితో పేర్లు చెక్కబడును.

పాలెం

పాలెంతాలూకాయందలి ౭౦ గ్రామములలో కలరావ్యాపించినటుల, సమయానుకూల వైద్యసహాయమందనటుల కొన్ని స్థానిక పత్రికలందు ప్రకటితమైనవిషయము సత్యము.

గత ఆమర్దాదు నెలలో యీతాలూకాయందలి యొకగ్రామమునందుమాత్రం కలరా వ్యాపించి పోకరుమాత్రము మరణించిరి. మహారేవరుమాసములో గంగాపేట సందోకరుమాత్ర మీరోగమువలన మరణించిరి.

వర్తమానము తెలియగనే ఆరోగ్యశాఖ వారాలస్యంచేయక తగురీతిగా కట్టుదిట్టములొనర్చిరి పోలీసు మాలు శాఖాధికారులు తగురీతిగా సాయమొనర్చిరి. తాలూకాయం దంతటను ౨ దుమాత్రము వ్యాధిగ్రస్తులైరి. కట్టుదిట్టములు పరిపూర్ణమైనందునవే యిది వ్యాపించదలేదని ప్రకటనశాఖవారు తెలుపుచున్నారు.

నిజామాబాద

(ఒకవిలేఖరి)

అమ్మవారికిబలిపూజనా?

ద్విజులకు తగునా?

౨౫-౧౦ ౪౬

మొన్న మాగజాలలో నొకవైశ్యసోదరుడు పోచమ్మగారికి సాత్విక పూజసలుపుట మానిగ్రామమందు దనేకులు బోధించినను లెక్కించక పశుబలితో పూజసలిపిరి అమ్మవారు పశుబలితో సంతృప్తిచెంది తనకింకను లాభముచేయుదునని గాబోలు నాలుగుమేకలనుబలియిచ్చిరి

ద్విజులు

వీరు సహజముగా ద్విజులమని భావించుచుందురుకాని ప్రవర్తనమాత్రమన్యధా గలదన వచ్చును ద్విజవర్గమునందు చేర్చబడినవారే యిట్టివిషయములకుగడంగుచున్న శూద్రులకేటుల పాతకీయము గాకుండగలదు?

ఆనేకస్థలములందు సాత్వికపూజలు జరుపుటకు ప్రజలు కంకణబద్ధులగుచుండయీగ్రామంలో యీమాదిరి బలిపూజలగుచుండుటమాని జీవరక్షాజ్ఞానప్రచారకమండలి వారూహకోరని గ్రామవాసులనుకొనుచున్నారు.

హరిజన పాఠశాల

శ్రీయుతులు రావి నారాయణరెడ్డి వ యల్లారెడ్డిగార్ల ప్రోత్సాహమువలన సుమారు ఒక్కసంవత్సరముక్రిం దీది స్థాపింపబడినది. ఇందు మొత్తము బాలురు ౧౨. ప్రతిదినము వచ్చువారు ౧౦. ప్రస్తుతము విరాళము లొసగువారు లేకుండుటచే కొలదిదినములలోనే ఇదియును అస్తమించునటులున్నది ఉపాధ్యాయునకు సుమారు ౫మాసములనుండి వేతనము దొరకకున్నను ఉత్సాహముతో తనకార్యమును నిర్వహించుచుండ సంతోషము. స్వరాజ్యసంపాదనకు ముఖ్యమైన హరిజనసోదరులవిషయమై ఆంధ్రులు విరాళములనొసంగి పాఠశాలను జయప్రదముగా కొనసాగింతురుగాక

అల్పాత్ములగు కొందరువిరోధులు తమసిగరేట్లను వృద్ధిపరచదలచి మాకంపెనీలో తయారైనట్లుగా వెల్లడపరచుచున్నటుల మేము వినుచున్నాము. ఇట్టి అసత్యప్రచారమువలన జనసామాన్యమునకు భ్రమకలుగవచ్చును. మా ఫ్యాక్టరీలో యీ మూడువిధములగు సిగరేట్లు మాత్రమే తయారగుచున్నవనిమాక్రయవిక్రేతలకు విశదపరచుచున్నాము.

(౧) దక్కన్‌ఫ్లాగ్ (౨) గోలకొండ (3) చార్ఖందిల్ ఈమూడుతప్ప వేరేవిధమగు సిగరెట్లు మాఫ్యాక్టరీవని నిర్ణయించిన యిట్టిఅసత్యప్రచారమునువిశ్వసింపవలదని హెచ్చరించుచున్నాము. ది హైద్రాబాదు సిగరేటుఫ్యాక్టరి
ముషీరాబాదు, హైద్రాబాదు.

మూడువిధములలో

ప్రసిద్ధిజెందిన సిగరెట్లు

1 గోలకొండ 2. దక్కన్‌ఫ్లాగ్ 3. చార్‌ఖందిల్

GOLCONDA — Special Quality — DECCAN FLAG — Virginia Blend — CHARCOMINAR — CIGARETTE FACTORY HYDERABAD DECCAN

హైద్రాబాదుదక్కన్‌సిగరేటుఫ్యాక్టరి(హైదా)బాదు-దక్కన్.

జీవితభీమాచేయుటకు

అన్నిటికంటె

ఇదే సుదినము

భీమాచేయుటకు

అమూల్యమైన కంపెనీ

హిందూస్థాన్ కోఆపరేటివ్

కంపెనీ లిమిటెడ్.

సెంట్రల్ బ్యాంకు బిల్డింగు

షాహరాజస్వామి,

హైదరాబాదు–దక్కన్

Saba & co

మంచిసౌకర్యము త్వరపడుడు

మావద్ద తెలుగు, ఇంగ్లీషు, ఉరుదు స్కూలుపుస్తకములు, ఆంధ్రగ్రంథములు, నవలలు, నాటకములు కావ్యములు, యక్సర్‌సైజు నోటుబుక్కులు, స్టేషనరీసామానులు వగయిరా సరసమయినధరలకు దొరకును.

ఆంధ్రశ్రీకంపెని

నెం. ౨౩౦ సుల్తానుబజారు
హైద్రాబాదు-దక్కన్.

సూర్యాపేట

(స్వకీయవిలేఖరి)

అవధానము

౨౫-౧౦-౪౬.
ఈశ్వరనామసంll ఆషాఢశు ౧౫ శుక్రవారము సాయంత్రము (౬) గంటలకు సూర్యాపేటలో బ్రహ్మశ్రీ జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి మహాప్రాజ్ఞానిగారి అవధానము అనల్పమై రెండు దినములు జయప్రదముగాజరిగినది. శుక్రవారము సూర్యాపేట గ్రంథాలయములో, శనివారము రామలింగేశ్వర రైసుమిల్లులో ప్రధానకేంద్రమైనది. సభకు సుమారు నాలుగువందలకుం డి ప్రముఖులు విచ్చేసిరి, సమావేశమునకు రెండురోజులపూర్వము (౨౦౦) చిత్రపటములు, (౨౦౦) కవితాసమస్యలు, రంగులు అంకెలు, వరుసనెంబర్లువేసి అవధానిగారికిచ్చిరి. వారు దినమునకు రెండువందల ప్రశ్నలచొప్పున ధారణచేసుకొని సమావేశము నాడు అత్యుత్సాహముతో సభ్యులు నెంబరు చెప్పటయే తడవుగా, దానిలోనుండు అంకెలు, చిత్రపటముల వివరములను సభ్యుల తృప్తికరముగా ఉత్తరముల నొసగిరి. అష్టావధానముకన్నను శతావధానముకన్నను యీఅవధానము మిగుల ఆకర్షణీయమై విద్యార్థులనుండి ప్రముఖులవరకు మనోరంజకముగా నుండెను. ఆశుకవితాధారయేగాక, వీరిమానసికశక్తి, ధారణాపటిమవర్ణనీయము. వెయ్యిప్రశ్నలను యీ విధముగా వరుసతేకుండ ప్రత్యుత్తరములొసగుటకు వీరికిగలదుగాని సూర్యాపేటపరీక్షకులకు ఒట్టి (౪౦౦) ప్రశ్నలె నిర్ణయింపబడినవి. భారతదేశముమొత్తముకే కగ్రస్థానమునలంకరించినదని తెలుపుటకు వీరిఅవధానమే సాక్షీభూతము. ఉత్సాహముతో, వికాసముతో నతిసులభముగా వీరిచ్చు ప్రత్యుత్తరములు ప్రశంసనీయము

సన్మానము

ఆషాఢబహుళ ౪ మంగళవారము సాయంత్రము (౫) గంటలకు వీరిని సన్మానించుటకై గ్రంథాలయభవనములో అమృతరెడ్డి గారి అధ్యక్షతక్రింద సభసమావేశపరుపబడెను. అధ్యక్షులు వీరిని పుష్పమాలాలంకృతులుగా జేసిరి మొదట డాక్టరు విశ్వనాథశర్మగారు అవధానిగారి ధారణాపటిమనుగురించి ప్రశంసించిరి. అనంతరము కోమటి నారాయణరావు గారు అవధానిగారి విచిత్రమైన సమ్మోహనశక్తిని, వారియందుండెడి ప్రత్యేకశక్తిని ప్రశంసించిరి. అనంతరము వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు, కరీంనగరములో జరగిన అవధానము ప్రశంసించుచు, వారిపూర్వపరిచయమును, ధారణాశక్తిని కొనియాడి, తాము రచించిన పద్యములను చదివిరి. తరువాత కె యస్. జాన్యగారు తామురచించిన పద్యములను చదివిరి. అనంతరము కోదాటి వెంకటేశ్వరరావు గారు, అవధానము చాల్పు ఆకర్షణీయముగా నున్నదనియు, వీరిమానసికశక్తి శ్లాఘనీయమని ప్రశంసించి తామురచించిన పద్యములను జదివిరి. తుదకు అధ్యక్షులు శాస్త్రిగారిని ప్రశంసించుచు, వారికిక్కడ తగుసన్మానము చేయలేకపోయితిమనియు, వారిశక్తిని కొనియాడుచు, వస్త్రములతో నవధానిగారిని అలంకరించి (౭౦) రూప్యములను సమర్పించిరి. అమరవాది వెంకటనర్సయ్యగారు అవధానిగారిని, అధ్యక్షులవారిని, సభ్యులకును కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములర్పించిరి. సభ జయజయధ్వానములతో రాత్రి [౭] గంటలకు ముగిసెను.

గోలకొండపత్రిక

ఈశ్వరనామ సం॥ర ఆషాఢ బ॥ ౧౪

గురువారము

౧౩౪౪ఫ. న్యాయపరిపాలనము

హె. ఘ. వ. నిజాంప్రభుత్వము వారి న్యాయశాఖ ౧౩౪౪ఫ. నివేదిక మూడుభాగములలో విభజిత మైయున్నది. రెండవభాగము దివానీ న్యాయవిచారణకు, మూడవది ఫౌజ్దారీ న్యాయవిచారణకు ప్రత్యేకింప బడియున్నవి. మొదటి భాగములో చివర రెండుభాగముల పూర్తి సంక్షేపములు మాత్రమేగాక ౧౩౪౪ఫ.లో యీశాఖ యందుజరిగిన నవీన సంస్కరణములు ముందు నెరవేరవలసియున్న అవసరములు వివరింపబడియున్నవి.

నివేదన వత్సరమున దివానీ వ్యవహార విచారణాధికారముగల న్యాయాధికారులసంఖ్య—ఖాల్సాలో ౧౪౦, సర్ఫిఖాసులో ౧౧, జాగీర్లలో ౬౧—౨౧౨ ఉండెను. ఖాల్సాలో ౧౩౪౩ఫ కంటె ఓగ్గురు హెచ్చిరి, జాగీరులలో పూర్వసంవత్సరముకన్న ఒకరు తగ్గిరి. ఇక ఫౌజ్దారీవ్యవహారములను విచారించు అధికారముగల న్యాయాధికారులసంఖ్య నివేదన వత్సరమున — ఖాల్సాలో ౧౪౪, సర్ఫఖాసులో ౨౬, జాగీర్లలో ౬౩,— ౨౩౩ ఉండెను. అనగా ఖాల్సాలోమాత్రము పూర్వముకన్న ౯గురు హెచ్చిరి.

ఇక వ్యవహారములలెక్కను పరి శీలము. నివేదనవత్సరములో మురాఫాలుగాక మొదటి విచారణలోని దివానీ వ్యవహారములసంఖ్య ఖాల్సాలో పూర్వ సంవత్సరముకన్న ౨౧౨౯ హెచ్చుటచే ౩౧౯౪౮ అయ్యెను. ఈ మొదటి విచారణలోని దివానీ వ్యవహారములనుండి అప్పీళ్ళలు మున్నగురూపమున ఉదయించిన వ్యవహారములసంఖ్య నివేదనవత్సరములో పూర్వవత్సరము కంటె ౮౭౦ హెచ్చుటచే ౧౯౦౩౩, ఆయెను. జాగీర్లలో ఈ రెండురకముల వ్యవహారములసంఖ్య వరుసగా, ౩౪౬౭ ౨౬౮౦ ఉండెను. ఇందు మొదటిరకపు వ్యవహారములు పూర్వసంవత్సరముకంటె ౧౭౫ హెచ్చెను. కాని రెండవరకపు వ్యవహారములసంఖ్య ౨౨౬ తగ్గెను. ఫౌజ్దారీవ్యవహారములలో మొదటిసారి విచారణకు వచ్చినవాటిసంఖ్య నివేదన వత్సరములో ౯౭౭౯౧, అనగా ౧౩౪౩ఫ లోకంటె ౧౬౯౨౨ హెచ్చుదల కనబడినది. జాగీర్లలో ౧౩౪౩ఫ లో ౪౦ తగ్గుటచే మొదటిసారి విచారణకువచ్చిన ఫౌజ్దారీ వ్యవహారములసంఖ్య ౩౧౩౮ గా నుండెను.

దివానీవ్యవహారములలో సాధారణములైన మురాఫాలసంఖ్య నివేదన వత్సరమునందు అన్నిన్యాయస్థానములలో కలిసి ౪౬౮౧. ఇవిగాక వివిధము ల క్రింద ౯౦౨౭ ఉండెను. ఇందు మొదటితెగవి పూర్వసంవత్సరము కంటె ౬౯౩ హెచ్చుగా, రెండవతెగవి పూర్వసంవత్సరము కన్న ౯౫ తగ్గెను. ఫౌజ్దారీవ్యవహారములలో అప్పీళ్ళు, రివిజన్లుకలిసి నివేదనవత్సరములో పూర్వవత్సరములోకన్న ౨౨౭ హెచ్చి ౭౪౫౧ ఆయెను. ఇందు జాగీర్లలోనివి పూర్వవత్సరము కన్న ౭ హెచ్చుటచే ౨౬౫ కు వచ్చెను.

పరిష్కారముచేయబడిన వ్యవహారములలెక్క చూతము. ఇందు నివేదనవత్సరమున మొదటివిచారణకు వచ్చిన దివానీవ్యవహారములతో పూర్వసంవత్సరము పరిష్కారముకాక మిగిలిన ఇదేతెగ వ్యవహారములను కలిపి, ఆ మొత్తమున ఖాల్సాలో ౫౪౦౩౩ వ్యవహారములు పరిష్కరింపబడినవి. జాగీర్లలో ఇట్టివి ౭౩౧౬ పరిష్కరించబడెను. ఈసంఖ్యలు ౧౩౪౩ ఫ.కన్న ఖాల్సాలో ౩౪౧౧, జాగీర్లలో ౧౭౦ హెచ్చుగానున్నవి. మురాఫాలు రివిజనులుకలిసి నివేదన వత్సరమున ౧౩౬౭౧ పరిష్కరింపబడెను. ఈసంఖ్య పూర్వవత్సరముకంటె ౬౪౯ హెచ్చు. ఫౌజ్దారీశాఖయందు మొదటివిచారణవి అన్ని న్యాయస్థానములందును కలిసి ౫౫౧౬౭ వ్యవహారములు పరిష్కరింపబడెను, అనగా పూర్వసంవత్సరము కన్న ౧౭౪౫ హెచ్చు. ఫౌజ్దారీసంబంధములైన అప్పీళ్ళు రివిజనులుకలిసి ౬౦౫౭ పరిష్కరింపబడెను, అనగాపూర్వసంవత్సరముకన్న ౧౧౦౫ హెచ్చినది.

సరాసరిన ఒక్కొక్కదివానీ సంబంధమగు మొదటి విచారణ కేసు ౧౩౪౩ఫ-యందు ౧౩౭ రోజులుపుచ్చుకొనగా నివేదనసంవత్సరమున ౧౧౯ రోజుతీసికొనెను. నూటికి ౬ వంతున తగ్గుదల, దివానీ మురాఫావ్యవహారములకు ఒక్కొక్కదానికి సరాసరి ౧౯౭ రోజులుపట్టెను, ఇది పూర్వసంవత్సరము కన్న౧౭రోజులుతగ్గినది. ఫౌజ్దారీవ్యవహారములందు మొదటివిచారణ వాటిలో ఒక్కొక్కదానికి ౧౩౪౩ఫకన్న ఒకరోజు హెచ్చి ౨౭ రోజులుపట్టెను, మురాఫాలకు ఒక్కొక్కదానికి పూర్వసంవత్సరముకంటె ౧౯ రోజులుతగ్గి ౯౧ రోజులుపట్టెను.

ఈప్రకార్యముచేయబడినవని, పూర్వముకంటె హెచ్చుటయేగాక, అంత ఎక్కువపనికూడ పూర్వముకంటె తక్కువకాలమందు పూర్తిచేయబడుట సంతోషకరమైన విషయము. కాని మార్పు స్వల్పముగనున్నది.

కాని నివేదనవత్సరమున న్యాయపరిపాలన పరిశీలనాధికారియు హైకోర్టుజడ్జిలును పరీక్షించని న్యాయస్థానముల సంఖ్య పూర్వముకన్న ౨౧తగ్గి ౧౨౭ కనబడినది. ఈపరిశీలనకుగాను ప్రత్యేకముగ నొక అధికారి నియోగించ బడినపుడు ఈప్రకారముగ పరిశీలనపనితగ్గుట ప్రభుత్వమునకే అశాభంగము కలిగించ తక్కిన వారికిచెప్పవలెనా?

నివేదికసంవత్సరమున చేయబడిన సంస్కరణములు విశ్లేషించి చెప్పదగినవిలేవు. కాని నివేదిక రచయిత చేసినసూచనలు ఒకటిరెండు గమనించదగియున్నవి. న్యాయశాఖలోజీతములు తక్కిన శాఖలకన్న హీనముగనుండుట చాలమంది న్యాయాధికారులు తమగౌరవమునకు లోపముగ నెంచుచున్నారు. గనుక జీతములెక్కువ చేయవలెనని సూచించబడినది. ఎక్కువజీతములనుమాని తక్కువజీతములను పెంచుటకంటె ఎక్కువజీతములను తక్కువజీతములదశకు తగ్గించుటయే, ప్రస్తుత దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి న్యాయమేగాక, అత్యవసరమనిగూడ మాఅభిప్రాయము- న్యాయవిచారణాధికారుల జీతములు తక్కినవారల జీతములకన్న తక్కువ గాకుండునటుల చేయుటయే కదా నివేదికలో కోరబడినది!

బస్సుయిబ్బందులు

ఈరాష్ట్రమునందు, ఇంగ్లాండునందువలె ప్రభుత్వమువారు ప్రజలసౌకర్యార్థము—రాకపోకలను, వ్యవహారానుకూలతలకు, వస్తువు లొకస్థలమునుండియొకస్థలము నకు జేయుటకు (Inland Transportation- మోటారుబస్సులను యేర్పరచిన విషయము రాష్ట్రీయులకు పాఠకీయులకుగాక పొరరసంస్థానాధీసుల కానన్నప్రాయమునట నిశ్చయము. రాష్ట్రమునందదివరకుండిన వ్యక్తిగత సర్వీసుకంపెనీలు తమమోటారులను పకాలకునకునడుపకుండుట, ప్రయాణీకుల కనేకయిబ్బందులు కలిగించుచుండుట, అనేక క్రమబద్ధములు కాకుండుటచే ప్రభుత్వము వారు తమ నూతనసర్వీసును రైల్వేశాఖ వారివలన అమలునకు దెచ్చి దాని పరిపాలనము పూర్తిగా వారిహస్తగత మొనర్చిరి. నిశ్చితసమయసూత్రములం దారితేరినవారగుటంజేసి రైల్వేవారు మోటారుబస్సులవలన ఆదివరకుండిన లోపముల దీర్చివేయుదురని రాష్ట్రీయు లాశించిరి. కానిశ్చలితమన్య నూపము దాల్చుచున్నది.

ఆరంభమున కొంతకాల మీబస్సులు నిర్ణీతసమయమున నడుపబడుచుండుటచే ప్రయాణీకుల సౌకర్యము లెక్కువగా పాటింప బడుచుండెను. ప్రయాణీకుల సంఖ్య హెచ్చినకొలది రైల్వేవారు బస్సులసంఖ్య జిల్లాలందలి కేంద్రములందు వృద్ధిపరచి నడుప మొదలిడిరి. దీనితోపరిపాలకులకు పరిశ్రద్ధదశయందుండిన శ్రద్ధ సన్నగిల్లి ప్రయాణీకుల సౌకర్యములు నామమాత్రమునకైనా పాటింపబడ టలేవని యిదివరకుమేమేగాదు మాకాదరపత్రికలందు రోజురోజు ప్రకటితములగుచున్న ప్రయాణీకులఅనుభవములు, ప్రయాణపుయిబ్బందులు, కండక్టర్లప్రవర్తన వివరములు విశదపరచుచున్నవి.

ప్రభుత్వము ప్రజల కవినావిధేయ సంబంధముగలదు, ఏరాష్ట్రము దిలకించినను, ఏరాజ్యము వీక్షించినను, ఏ ప్రభుత్వరథమును పరిశీలించినను నుద్యోగులు ప్రజాసేవకులుగా ప్రవర్తించుచుందురుకాని జనసామాన్యముపై నిరంకుశాధికారము సాగించుటకు ప్రభుత్వమువారు నియమించినటుల భావించుటలేదు, కాని నేడు మన రాష్ట్రములోని రైల్వే పాలనమునకు లోబడిన మోటారుబస్సుకండక్టర్లు, డ్రైవర్లు ప్రవర్తన చాలా ఘోరముగాగలదు. వీరు తమకు యేదోన్యాయమని నిర్ణయించుకొని తమ యిచ్ఛానుసారము కాలము పాటించక బస్సుల నడిపించుటయేగాక ప్రయాణీకుల తూలనాడు చుందురు. ఇచ్ఛానుస్థితిలేకనైన గంటలకొలదియూ శించుకొనియున్న ప్రయాణీకులు, వారి కెంతనష్టముగునో నిమసంతైననులేచక యెక్కించుకొనకయే బస్సులనడుపుచుండుటుల వార్తలు వచ్చు చున్నవి. అధికారులు మూకీభావము వహించు నంతకాల మిటులనే వారు మరింత ఘోరాన్నములు జరుపుటకు వారికవకాశములు గలుగుచుండును. కాబట్టి రైల్వేఅధికారులు వీరి ప్రవర్తనవలన ప్రయాణీకులకు కలుగుచున్న యిబ్బందులు; వ్యవహారనష్టములు, యిక్కట్టులు తొలగించుటకు శ్రద్ధవహించుటత్యవసరము. బస్సులు ప్రజలసౌకర్యార్థము నడుపబడుచున్నవిగాని కండక్టర్లు, డ్రైవరుల విలాసార్థముగాదు. కావున ప్రయాణీకుల ప్రయాణసౌకర్యములు వృద్ధిపథమందుంచుకొనిసత్వరమవశ్యకతగు కట్టుదిట్టము లొనర్చుటకు సూచించుచున్నాము.

కావలెను

ఈక్రింది స్థలములందు "గోలకొండపత్రిక" విక్రయించుటకు పలుకుబడిగల యేజంట్లు కావలయును. వెంటనే వివరములకు వ్రాయుడు:—

భువనగిరి, మధ్యావాడ, నల్లగొండ, కరీంనగరము, జనగాము, మహబూబునగరం.

మేనేజరు

గోలకొండపత్రిక

మదరాసు రాష్ట్రములో విషప్రయోగ చిత్రములు

మరల మందులలో విషము, గర్భస్రావములకై వెనుదీయకున్న వున్న సునవి

రసాయన పరిశోధన శాఖ యొక్క ౧౯౩౭ సం॥ పు నివేదిక

మదరాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారి రసాయన పరిశోధనశాఖయొక్క ౧౯౩౬సం॥పు నివేదికలో ఆరాష్ట్రమందు రహస్యముగ చేయబడిన విషప్రయోగములను గూర్చిన అనేకవిచిత్రసమాచారములు సంక్షేపముగ వర్ణించబడియున్నవి. ఎక్కడకాని పోలీసులకు ఎవనికేనియు విషము చేరినట్లు అనుమానముతోచినచో, పోలీసులు డాక్టరుచే ప్రేగులలోని పదార్థములను కొనిపోయిరి జాగ్రత్తగా రసాయనపరిశోధనా అధికారులకు పంపుదురు- అచట అపదార్థములలో ఏవిషము కలిసియున్నదో పరీక్షచేసి పోలీసువారలకు తెలియజేసెదరు-౧౯౩౬ వ సం॥లో ఇట్టిమనుష్య విషప్రయోగముల కేసులు ౯౬౩ పరిశోధన కైవచ్చెను-ఆకేసులలో ౨౦౯౦ వస్తువులు పరీక్షింపబడెను- ౧౯౩౫వసం॥ లో ౨౩౮ గవస్తువులు పరిశీలింపబడియుండెను-ఈ తగ్గుదలకు కారణము మదరాసు రాష్ట్రము నుండి ఒరిస్సాప్రాంతము వేరుచేయబడి ప్రత్యేక రాష్ట్రము చేయబడుటయే-

విషముల వివరములు

౧౩ కేసులలో పాషాణప్రయోగము, ౧౪ కేసులలో యుఫోరు మైలతుత్తము చారీ కలిసినప్రయోగము, ౧ కేసులో పాషాణము రసకర్పూరము కలిసిన ప్రయోగము, మైలతుత్తము మాత్రమే ప్రయోగించినవి ౧౨, నయమైన సారాయి కలిసిన ప్రయోగమందున్నవి ౧౫, రసకర్పూరము కలిసినవి ౯, రసకర్పూరము మైలతుత్తము కలిసినవి ౨, రసకర్పూరము గన్నేరు విషముకలిసిన ప్రయోగములు ౧, కలిపి ద్రవ్యము మరొక అనిశ్చితద్రవ్యము కలిసినవి ౧, నైట్రిక్ ఆసిడ్ ప్రయోగములు గలవి, పొటాషియం, సోడియం, సైనైడ్లు ప్రయోగించినవి ౧, గంధకామ్లము ప్రయోగించినవి ౧, గంధకద్రవ్య నైట్రిక్ ఆసిడ్ కలిసిన ప్రయోగములుగలవి ౧—ఇట్లు మొత్తము ౬౩కేసులలో విషప్రయోగము జరిగినట్లు ఋజువయ్యెను-

పశుసంబంధము లైనవిషములలో పాషి ౫ కేసులు, పాషాణము కేసులు, తెల్ల గన్నేరుపప్పు ౧ కేసు, సేపారము ౩కేసులు, గన్నేరు విషము కేసులు జిల్లేడు ౧, ఉమ్మెత్త ౧౧, ముషిణివిత్తులు ౪, గన్నేరు ౨, వత్సనాభి ౩, ఫినాయిలు ౧, కర్పూరతైలము ౧, ఫలానిదని నిర్ధారింపని విషప్రయోగపు కేసులు ౭, ఇతరములు ౭, ఇట్లు మొత్తము ౧౩౫ కేసులు లెక్కకు వచ్చెను—అన్నిటికంటె ఎక్కువవల్లమైన ప్రయోగపు కేసులు—వాటిలో గన్నేరు విషప్రయోగము లకు అగ్రస్థానమున్నది—ఇట్టి విషప్రయోగముల కేసులు ౧౯౩౫వసం॥లో ౫౯ండి ౧౯౩౬లో ౧౪౧కు హెచ్చెను-

విచిత్రకేసులు

పెద్దకిండిపోవలలో కొందరుండి, ఆయనింట్ర డ్రయివరు యొక్క విచిత్రమైన ఈ ప్రమాదము కలిగెను ... ఆది తేనెకాదని ఘ్రాణించగా తెలిసెను-అదెవి కె వాంతులు, విరేచనములై ఆస్పత్రిలో చనిపోయినవారి ప్రేగులలోని పదార్థములను పోలీసులుపరీక్షించగా ౧ ౨/౩ గ్రెయినుల తెల్లని పాషాణము కనిపించెను-

ఇట్లే సోదరునికుమారులనుచంపి సోదరుని ఆస్తినిపొందవలెనని ఒకను పాల్ బీరాలలో పాషాణముపెట్టి ఆపిల్లలకిచ్చిన సందర్భమొకటి కలదు-కాని దైవానుగ్రహమువలన ప్రాణము దక్కెను. ఒకడు తన భార్యను విషముతో చంపి, ఆ తర్వాత ఆమె శవమును భూమిలో పాతిపెట్టించిన సంగతి ఒకటి-

ఒక డాక్టరు స్త్రీని సేవదీసికొనిపోయి, గర్భము చేసి, గర్భస్రావమునకై మందునిచ్చెను-ఆ స్త్రీ చనిపోయెను- దానిని పరీక్షించ అందు ౩ గ్రెయినులు రసకర్పూరముండెను-

సర్పభక్షకుడు

మైసూరు రాష్ట్రములో ౧౩కేసు లలో ౧౦ అత్మహత్యలు. తక్కిన కేసులలో ఒకటిచిత్రము-ఒకడుమూత్రము చేసికొనుచు నేలపై పడగా సర్పపు కాటువేసెను, అతడు పొంతు ... పరీక్షచేయగా, పాము గింజ వుత్తము కనిపించెను-

ఇంగ్లాండునుండి మొన్ననే హైదారాబాదునకువచ్చిన

రైటు ఆనరబిల్ నవాబు సర్ హైదర్నవాజుజంగు బహాదురు

కల్లు ఆక బోతు!

ఒకడు పైనాలుమాచికల్లుఅమ్మకొని త్రాగి ఇంటికిచేరుచుండెను- అతని ప్రేగులలో ౨౧ గ్రైనుల కల్లోల్లువిషము కనిపించెను

ఒక తెల్లకలప్పముకేకుండ తనచర్మవస్తు తెచ్చుకొన్న బాలునికి సాధిపెట్టినది-కాని ఆ యుస్థానములో బాలుని కడుపులో కనిపించిన విషద్రవ్యములను పెట్టిననదిగా సాక్ష్యము లేనందున నేరము ఋజువుకాలేదు-

ఒకముసలమ్మ, ఆమెగూతురు కర్పూరద్రవం అనుభవించలేక గ్రుచ్చి, వెళ్లములో ముషిణిగింజలుమాయకొని తినికొని మరణించి ... అవి రుజువయ్యెను.

ఒకస్త్రీ మరొకతెఇంటికి తీసుకపోవుచు ఒకరోజు ఆయింటిఆమె పొరుగింటికి వెళ్లి కూర తెచ్చులోపల నగలుతీసికొని, అన్నములో ఉమ్మెత్తవిషము కలిపి పోయెను- ఆయిల్లాలు ... ఆది రుజువయ్యెను.

ఒక కొంగోయవాడు కల్లుకుండలను చెట్టునుండి దింపి ... ఉమ్మెత్తగింజలు కలిపినట్లు ... పరీక్షించగా ఉమ్మెత్త విషము కనబడెను, అతని ...

వా, తర్వాతనో ౧౦ల కరివకొరా గారవాసి కి శిక్షింపబడెను.

ఒకపిల్లకు నాటువైద్యునిచేత చికిత్సచేయించుచుండ వింతకాలమునకు గుణము కనబడకపోగా ఇంటివారు మరొకవైద్యునిచే చికిత్సప్రారంభించిరి. అప్పుడు గుణముకనిపించగా, ప్రాతనాటువైద్యుడు మరలవచ్చి మొదట అతనినిర్దేశప్రకారము తనకిచ్చివేయబడిన రూ ౪ లు మందుఖర్చుపోను మా ౧౦లు వైద్యకట్నమియ్యవలెనని అడిగెను. ఆ మందుగుణము ఇంతకాలమునకు కనపించినదని, ఆతనివాదము. అంట్లు యియ్యబడకపోగా, అవాడు వైద్యునికి కోపమువచ్చి మరొకపిల్లద్వారా ఆపిల్లకు ఉమ్మెత్తగింజలపొడికలిపిన బూందిపొట్లమును అందజేసెను. అదితినియాపిల్లయేగాక, ఆమె ముసలితల్లియు, తమ్ముడును చావగా జబ్బుపడగా పోలీసులుకేసుచేసి రసాయనపరీక్ష చేయించిరి. నాటువైద్యునికి నాలుగేండ్ల కఠినశైను శిక్ష.

జల్లేడుఆకురసము చాల తీవ్రమైన విషము. దీనికిసంబంధించిన చిత్రములలో నొకటి ఒకస్త్రీ గర్భస్రావమునకై మూడిని జల్లేడురసము లోనానబెట్టి యోనిద్వారముగుండ లోని కెక్కించుకొనిమరణించెను. జల్లేడురస ప్రయోగముజరిగిన ౧౪ కేసులలో అందరుమరణించిరి. వారందరివాంతియు జల్లేడువాసన కొట్టుచుండెను. ఇందులో ఉంపుడుకత్తె చెప్పతోకొట్టగా, ఆ అవమానమునకు జల్లేడురసము త్రాగి మరణించినవాడొకడు. చిరకాలము గర్భమ్మలేక దుఃఖించుచుండ, ఇంతలో ఒకనాటుమందువుచ్చుకొని ధరించలేక కూతురికి జల్లేడురసము తెప్పించి పోసిన కేసుఒకటి.

భూతవైద్యుడా! విషవైద్యుడా!

ఒకయింటిలో ౨ నూలు చీరెలు దొంగిలింపబడినవి. దొంగను ఎరిగిన భూతవైద్యుడొకడు వచ్చి, కానుచేతబాగ్యంచేసి భస్మమొకటి పదిమందికి ఇచ్చివదనియు, దొంగలైన అప్పుడా దివ్యగ్రహము తప్పక కనిపించునని చెప్పి, అందరికిని పల్లమాత్రలిచ్చి తవడొంగలని తెలిసికొనెను తెల్లమాత్రలిచ్చెను, ఒకడు మాత్రనంతయు మ్రింగెను, మరొకడు సగమేమ్రింగి సగము దాచియుంచెను- పూర్తిగా మ్రింగినవాడు నెత్తురువాంతిచేసికొని మరణించెను- సగము మ్రింగినవాడు చికిత్సచే బాగుపడెను- చనిపోయినవాని ప్రేగులలోను, మిగిలియుండిన అర్ధమాత్రలోను సేపాళరసము కన్పించినది- భూతవైద్యునికి ౨సంగల కఠినశిక్షలో వేయబడెను- ఈతనిని భూతవైద్యుడనవలెనా లేక విషవైద్యుడనవలెనా!

వెదురు చిగుళ్లు

విటునితో సంగమించిన స్త్రీయొకతె గర్భస్రావమునకై లేతవెదురుచిగుళ్లు నూరుకొని మ్రింగి, వాంతులుభేదులై, ౪ గం-లలో మరణించెను-

మరులమందులు

ఒకఇంటికోడలు తనభర్తను తనపై అనురాగముహెచ్చుటకు ఉపాయము పొరుగింటి స్నేహితురాలిని అడిగి, ఆమెచెప్పిన మందును, వంటలలో సముద్రాలను అత్తగారుచేసిన వింత చిరుపప్పుడిలో కలిపెను- అవిచ్చుడిని అత్తగారేవడ్డించెను- కొడుకు అపప్పుడి రుచిగాలేదనిచెప్పగా, తల్లిబాగానున్నదని చెప్పుచు తానికొంతపుచ్చుకొనెను- అటుతరువాత వాంతులుభేదులయ్యెనుగాని తర్వాత స్వస్థతచెందెను- పోలీసులు తర్వాత కేసుచేసి అపప్పుడిని పరిశోధనకుపంపించగా అందు గన్నేరుగింజలున్నట్లు తేలెను- విచారణలో కోడలు తనభర్తకు తనపైప్రేమ హెచ్చుటకు గన్నేరుగింజలను పప్పుడిలో కలిపినట్లు ఒప్పుకొనెను- కాని కొడుకుకోడలు బాలికయగుటచే నేరము ఉపసంహరించుకొనబడెను- ఈ వివరములు కొని ఆవంపకుల అనురాగము హెచ్చెను- దీని నిగూర్చి అరసాయన పరిశోధనాధికారి "మొత్తమిమీద కోడలిచ్చిన మరులమందు పనిచేసినదియే చెప్పవచ్చును-" అని హాస్యముగా వ్రాసినారు-

వాల్యలు

రాజాత భూతికేసులలో రక్తపు మరకలుగల వస్తువులు, లాక్రాంతర వ్యభిచారపు కేసులలో వీర్యపుమరకలుగల వస్తువులు ౩౦ పరిశోధనకు వచ్చెను. మొత్తముమీద రెండురకాల కేసులలోను ౫౦౪౧ వస్తువులు ౧౯౩౬ సంవత్సరములో పరిశోధింపబడెను. నూటికి డాదాపు ౭౬ కేసులలో మనుష్యరక్తమో మృగరక్తమో కనుగొనగలిగిరి. నూటికి డాదాపు ౭౫ వస్తువులు వీర్యబీజములుగలవని గుర్తించబడెను.

ఈహత్యలలో ఒకవిచిత్రము దారుణబలికి సంబంధించినది! ఒకఅడవిలో నిక్షేపమొకటి భూగర్భమునన్నదనియు, మరిడమ్మకు నరబిడను బలియిచ్చి వేడుకొనినఅనిధి దొరకు చూపించబడునని నమ్మి, ఒకడు కొడినిసంచి, ఆహారమిని కల్లుత్రాగి, గుండెదిబ్బగముచేసుకొని, అన్న యొయిలలోనుండిన అనుమానాల శిశువును తీసికొనిపోయి గుడిలోనరికెను. తల్లి లేచి పాలిచ్చుటకు శిశువుగానక సమీపమున గుడిలో దీపము వెలుగుటమూచి అచటికిపోగా అకమాహాసాడు బిడ్డతలను మొండెమునుండి అమ్మవారికి నివేదించుచుండెను. తల్లి గోలపెట్టి ఇరుగుపొరుగువారిని పిలుచుకొనివచ్చునంతకుడు అంతకుముందే పారిపోయెను. నెత్తుటిమరకలుగల అచ్చటిగుడ్డలు గొడ్డలి మున్నగువస్తువుల పరిశోధింపచేసి పోలీసులు మద్దాయికి ఉరిశిక్షవిధింపించిరి.

(౫ వ పేజీ చూడుడు)

అపూర్వానందాహ్వానము

ప్రేయసిపాదములందు లీనమై తనవ్యక్తిత్వ మంతరింపజేసుకొనునది ప్రేమ

శరత్పూర్ణిమయందలిజ్యోత్స్నా సాగరము-ప్రేమ

ప్రస్ఫుటత్వమున కేంద్రీకరణమై సృష్టియందు సర్వవ్యాప్తమగునది ప్రేమ

(బి యస్ శర్మ బి ఏ)

ప్రేమ సర్వవ్యాపకము కామము పరిచ్ఛిన్నము. అది అపరిమేయము ఇది పరిమితము ప్రేమయందు సత్వప్రాధాన్య మున్నటుల కామమునందు తమముగలదు ప్రేమవిహాని కామవిహాని ప్రేమనిత్యము, నశ్వరము కామమనిత్యము, ఈ నికము అమరత్వమునందు ప్రేమని కొనమున్నది. కామమునకు మృత్యువునందు గలదు. యిది యది యనవేల స్వాభావ్యష్టికి ప్రేమ, కామము ప్రకృతి పటిలమందలి రెండు పరస్పర విరోధ విషయములు—

విభేదము

ప్రేమయందుశాంతి, సుఖము ఆనందము, గలదు. కామమునందు క్లేశము దుఃఖము— ప్రేమ ప్రతిఫలాపేక్షిత మెఱుగదు— కామము సఫలమైనంత నిరిబాహ్యమగుచుండును— ప్రేమ ప్రేమకు స్వార్థరహితమైన త్యాగము కలిగించి పవిత్రమొనర్చును— కామము కామస్వార్థమును నిచపరచి కలుషిత మొనరించివేయును. ప్రేమయందు పరిపూర్ణమాధుర్యమున్నవేళను గలదు. కామమునందు కటుత్వము పరాకాష్ఠనొంది యుండితీరును. ప్రేమయందు ప్రజలాత్మార్పణమొనర్చి ధన్యత బడయుచుండుదురు. కామాగ్నికి గురియై లోకులు స్వార్థయశావాసము—స్వార్థరహితము—సహించుటను ప్రయత్నించుచుందురు. ప్రేమయందాత్మార్పణము బలవంతమగునటుల కామమునందు హింసాకారములు ప్రత్యక్షములగుచుండును. ప్రేమ ప్రేమిక పాదకమలములందే తన్మయ తనవ్యక్తిత్వ మంతరింప జేసుకొనుటుల కామము బలిదాన మపేక్షించును— గౌరవము భిక్షించును. పూజింపబడుటను పరిశపించును— స్వాభావ్యత సిద్ధించకుండిన కామవ్యక్తిత్వము— [illegible] — ప్రేమ మానవునియందు వినయము. శీలము మూర్తీభవింపజేయును— కామములో మానవ ఘనుద్దీప్తుడై ద్రోహముతో భయంకర రూపమునుధరించి తీరును— ప్రేమయందు బలిదానము, వినయము, శీలము, ఆత్మవిస్మృతిక మున్నటుల కామమునందు హింస, ద్రోహము అహంకారము పరిపూర్ణత్వముగా ప్రకాశించుచుండును— ప్రేమ తన ప్రస్ఫుటత్వమునందు ప్రేమికను కేంద్రీకరించి సృష్టియందు సర్వవ్యాపకమగునటుల కామము తన తీవ్రతయందు సృష్టిని పదదళితపరచి తన అత్యయమపై యధికారము సాగించుచుండును—

ప్రేమ నిస్వార్థము; లోకసంగ్రహ ప్రతిదర్శిని, యమూనవతాతి యంతయు తన ప్రేమిక సత్యసౌందర్యోపభోగ మనుభవించుట కొరకు— కామ అఖిలించి విలీనమగును— కర్తృత్వము, విరోధము దీని కర్తవ్యము— కామము స్వార్థము— కామ్యోపభోగమునకడకడే యర్థమని, యితరులా కేవృష్టి ప్రపంచ మిలలేదని తలంచు చుండును— సంఘము దీనిని పెదరోసటకు తన సర్వశక్తుల ప్రయోగించుటకే విశేషత్వమే ముఖ్యకారణము— ఔదార్యమునందు ప్రేమకు పెట్టినపేరు— ఇది తన తన యిదమహోత్సవమునకు, ఉపభోగ వ్యాపారమునకు కందుని యావ్వనించుచుండును— కామము తనయుపభోగ వస్తువను లేవదీసి సంఘమునుండి దూరప్రాంతమునకు పరుగిడును— ప్రేమ ధృవమండలము మాదిరి స్థిరము— సదా ప్రకాశవంతమగుటచే భ్రాంత చిత్తులకు మార్గదర్శి— కామముల్కను మాదిరి వ్యధప్పుడదహించుచుండినను యంత విధ్వంసకారమునందు విలీనమైపోవును— తన క్షణిక జ్యోతితో యమంగళత్వము సూచించి తీరును— ప్రేమ శరత్పూర్ణిమయందలి జ్యోత్స్నా సాగరము— కామము వర్షాకాలపు మావాస్య నాటి ఘోరాంధకారము—

కరణాంతరము

అనుపీల గగనతలమునందు శరదిందు మధురాని లయు విమధుర విమల పూర్ణ ప్రవహించుచున్నది, కాళిందీ- యమునా- నీల జలముపై దానిప్రతిబింబము నున్నది వాయు తరంగములచే "భావాంతర్లీకా డోలిక"లందూగుచున్నటుల కదలుచున్నది. కుందమాలతీ, మల్లె, మల్లె మొదలగు శ్వేతసౌరభ మయ పుష్పరాజముల గాళింది సౌందర్యశోభను ప్రతిక్షణము వినూత్న పరచుచున్నవి. ప్రకృతికాంత తరికాంతముతో యా యనుపమేయ సౌందర్యమనుభవించుచు తన్మయత బడయుచున్నది, సృష్టిదేవత విశ్వలత్వముతో యీ యపూర్వానందమాస్వాదించుచున్నది, గంధవాహుడు మందగమనముతో పుష్పాలింగనమునందు పాయిగడించుచు సుకుమారిగా ప్రేమసౌఖ్యన మొనరించుచున్నాడు. ఆ యనుపమాన సౌందర్యకయ్యాతలమున మురళీమధురధ్వని వినబడమొదలయ్యెను. ఆ వృదుమధురానాదమూనుహాని పెదవులనుం దెంత మాధుర్య ముట్టిపడుచున్నదో యెవరుచెప్పగలరు? ధ్వనివినినవారందరు మోహితులే! క్షణకాలములో వ్రజకాంతలందరు సుధాపరితను రాసుస్థానమునందు, ప్రేమపయోనిధి పరిపూర్ణచంద్రుడగు నందనందనుని చుట్టుమోగి మంత్రముగ్ధులైనిలచిపోయిరి. కాని పూర్వక్షణమునచే పెదవుల మోహినీ మంత్ర మచ్చరించేనో, కర్ణపుటములందే యమృతకలశముల నొలకించివేసెనో యప్పుడని కళోరమగు ధర్మోపదేశమొనర్చ మొకలిదెను. ఎంతివిభిన్నత్వము! ఎట్టి కరుణాంతము! ఆకాంక్షమాత్య! వ్రజకాంతల నేత్రకమలములు నుకిలితములై పృథివీతల మాకర్షించుచున్నవి సర్వము శూన్యమయ మగుచున్నటుల విదితమగుచున్నది. నేత్రములందు ద్రపులు యవిరళ ప్రవాహ మొదలయ్యెను, ఈ ప్రవాహము తత్క్షణమనుల నాప్లావితపరచుచున్నది. కంఠములందు ధ్వని పన్నగిల్లుచున్నది. మాయకొడు మరలకేటుల!

విరహము

వ్రజకన్యల ప్రేమవిహ్వలస్థితి గాంచి ప్రేమాచార్యుడు-శ్రీకృష్ణుడు- తలయొగ్గను-వారి యభీప్సితముల పూర్తిచేయుట కొనందనృత్యమారంభించెను. కాని యిూ గ్రహణ సమాగమున ప్రేమ దౌర్బల్యస్థితియందు ప్రకాశితమయ్యెను. సమయనిరీక్షణ మొనర్చుచున్న కామమిూ కోమలప్రేమను వాక్రమించెను. వ్రజకాంతల భావస్థంగితములవలన కామాహంకార మాభాసమయ్యెను! ఇంకేమి గోపిబల్లభు నంతర్ధానమయ్యెను. వ్రజకాంతలు విరహజ్వాలలందు దహించుచుండిరి.

రాసక్రీడ

సాధకులు కృతకృత్యులు! సాధన సిద్ధించినది. తపస్సుఫలించినది. ప్రేమ పూర్ణరూపముతో ప్రకాశితమయ్యెను. కృష్ణుడు ప్రత్యక్షమయ్యెను. ప్రేమ తనవిజయభేరీలతో భూనభోంతరాళముల ప్రతిధ్వనింపజేసెను. ఆ యమునాస్రవంతి శోభాయమానమున, శరత్పూర్ణిమనాటి శుక్లజ్యోత్స్నయందు స్నానమాడుచు వ్రజనాథుడొనర్చినకార్యము సౌందర్యాతిశయమునందనుపమేయము, ఇది "రాసక్రీడ", భక్తుల ప్రేమ సుధాతృష్ణను వెంతకాలము తృప్తికలిగించిదితన్మయత్వమెవ్వరచుచుండునో యెవరునిశ్చయించగలరు? ఇదంతయు ప్రేమలీల. ఈ ప్రేమ విజయ వైజయంతికామమురొక్క భగ్నప్రాసాదముపై యనంతకాలము వరకు సురుచునేయుండును.

(౪ వ పేజి తరువాయి)

౧౯౩౩ లో ౪౪ బాంబుకేసులకు సంబంధించిన ద్రవ్యములు పరీక్షార్థమై వచ్చియుండ ౧౯౩౫ లో ౧౧ బాంబుకేసులకు సంబంధించినవస్తువులు మాత్రమే వచ్చియుండెను.

దొంగసీళ్ళు

కొందరు భంగీలసీళ్ళనుఉపదేని దొంగసీళ్ళ ను గుర్తించుటకు తగినసాధనము కనుగొనబడెను.

సర్జను జనరలుపంపిన ఇసుము, విశేలు! క్రోమియంపేళపించి కరగించి తయారుచేసినవో హమును పరీక్షించగా, అట్టిలోహ పాత్రలలో రససంబంధమైన క్రిమిహార ద్రవ్యముల నుంచవీలులేదని తేలెను.

లకోటా ప్రశ్నలు

మీ సీళ్ళకవరులోని అయిదుప్రశ్నలకు దేవీసహాయమచే ఫలితములువ్రాసిమీ పిల్లనకునపో పంపుటకు రు 1-8-0. సంవత్సరఫలితం నెలవారీ రు 1-12-0 భృగునాడి ప్రకారం జాతకంవ్రాసి పంపుటకురు 8-0. శ్రీసరస్వతీజ్యోతిషాలయం

సేవాని సోమేశ్వరశర్మ
దేవాలయాపేట. కాకినాడ

వింతలు విశేషములు

బతికెను పసుగుతలదూడ!

మధ్యరాష్ట్రములో పాతేపూరులో ఒక వ్యవసాయకుని ఒకరికు యిటీవల యీనినదూడకు పేదగనవలె తొండము దంతములున్నవి— ఈ వింతను చూచుటకు జనులు గుంపులుగుంపులుగ పోయిరి. కాని దూడపుట్టి కొన్ని నిముషములలో చనిపోయెను.

౧౫౦౦ యేండ్ల క్రింద నాటినవిత్తు ఇపుడు మొలకెత్తుట

౧౫౦౦ ఏండ్లక్రింద ఒక ప్రాచీనసమాధి క్రింద పూడ్చిపెట్టబడినవిత్తు ఇపుడు మొలకెత్తినది. ఈసంవత్సరపు మే నెల ఒకకేడి నాడు కేయో విశ్వవిద్యాపీఠపు ప్రొఫెసర్లు మహాకి, హిరాటాగారలు కనగావాలో హెరొయోషివద్ద ఒకసమాధిని త్రవ్వి చూడగా మొలకతోగూడ ఇతరములగువిత్తులు కొన్నికనబడెను ఇవి ౧౫౦౦ ఏండ్లక్రిందటివని వారె కనుగొనిరి.

ఇట్లు యొక్కనట్లుగా బాలపాపంఆరోగ్యము ఒకనాటికంటే నాటికి అభివృద్ధినందుతూంచవి. ఆరోగ్యమే ఆదీ ఆరోగ్యము.

కాని నేడు బాలబాలికలు చాలమంది పాపము మొదట ఆరోగ్యముతోకలకలలాడుతూవుండి, హఠాత్తుగా మధ్యలో దిగజారి పోవడము మనము చూస్తున్నాము.

ఇది యక్రూర్ క్షీణోదర వ్యాధి లక్షణము, కాళ్ళు పూచికపుల్లలై, కడుపు "ధమార" మై, కనులు పచ్చబడి మలబద్ధమేర్పడి యమయాతనకు లోను చేస్తుంది జాడ్యము. దానికి

బాలభాస్కర

ఒకటే సరియైన ప్రయోగము పసిబిడ్డల ఆరోగ్యమునకు బాలభాస్కర సంజీవి వంటిది. బాలభాస్కర అన్ని మందుల షాపులలోనను దొరుకును.

ఆయుర్వేదాశ్రమము.

మదరాసు.

దొరకుచోట్లు
కింగ్ అండుకో
హైదరాబాదు దక్కన్.
రాకృష్ణాస్టోర్సు
సికింద్రాబాదు.

మూడు నెలలలో రెండుకాన్పులు

"బ్రిటిషు మెడికలుజర్నలు" వైద్యవిషయములకుసంబంధించిన మాసపత్రికలో ఒక స్త్రీకి మూడునెలలలో రెండుకాన్పులైనట్లు తెలుపబడినది. ఆమె మోటారులో సొచటికో పోవుచుండగా అకారులోనే ఒక మగపిల్లవాడు పుట్టి, తల్లి పిల్లవాడు నెమ్మదిగనుండిరి. తర్వాత మూడునెలలకు ఒకఆడపిల్ల ౩ పౌనులబరువుకలది పుట్టెను అపిల్లయు నెమ్మదిగనున్నట్లు తెలుపబడినది. డాక్టరు లిది అల్పాశ్చర్యము కలిగించవారాలోచించి, ఉదకు మొదట గర్భముకలిగిన మూడు నెలలకు రెండవగర్భమగుటచే మూడు నెలలవ్యత్యాసముతో రెండుకాన్పులు జరిగియుండవచ్చునని నిర్ణయించిరి. ఇట్టిది మృగములలోనున్నదికాని, మనుష్యులలో అరుదు. బ్రిటనులో ఒకజమీందారుభార్యకు మొదట ఒకబిడ్డపుట్టిన ౧౫ వారములలో రెండవబిడ్డపుట్టెను.

పిల్లలనుతినుఎలుకలు

సాధారణముగా ఎలుకలను పిల్లులు తినుట మనమెరుగుదుము. కాని తూర్పుచైనాలో లైవాక్ గ్రామమునందు ఎలుకలే పిల్లులను ముక్కముక్కలుగచీల్చి తినుచుండుటగా చినట్లు "న్యూస్ క్రానికిలు" పత్రికలో ఒకవిలేఖరి తెల్పినాడు— ఈ ఎలుకలు గుంపులుగుంపులుగా చేరి పిల్లులపైబడుచుండునట—

నోటీసు

కరీంనగరం తాలూకా బెజ్జంకిగ్రామస్థుడగు అవుసల నాగభూషణంవల్ల వెంకటనర్సుగారికి ఇదువెంట తెలియపరచుటయేమనగా, నన్ను బెజ్జంకినుంచి హైదరాబాదుకు తీసికొనివచ్చి నాతో అన్నివిధముల సౌఖ్యములు పొంది అన్న ఉదకములు స్వీకరించకోటూయుండి మీకు నాగర్భమునందు ఆడ శిశువుకూడా జన్మించియున్నను. నన్ను అనాధనుచేసి హైదరాబాదులో వదలిపోయి నేటికి నాలుగైదు మాసములు వెళ్ళెను. ఇంతవరకు రానికారణము తెలియదు. ఇప్పుడు మనవిచేయుటయిదికదా, యిక్కడ నాజీవనోపాధినికుమూర్తి పోషణవిషయము ఋణము రు ౫౦ అయినవి. ఇవిమీరు తప్పక తీసికొనివచ్చి ఋణముచెల్లించి నన్ను తీసుకొని పోవలసినది. ఈ నోటీసు ముట్టిన పదిహేనుదినములలోగా వచ్చి నన్ను తీసుకపోనియెడల మీ మీద దావాచేయగలను. మీనివాసస్థలము నిశ్చయము తెలియ నందున పత్రిక ద్వారా ప్రకటన చేయుచున్నది.

ఇట్లు
మీ గంధర్వ వివాహ భార్యయగు
రత్నమ్మ
హల్లకాం బాజారం.
హైదరాబాదు-దక్కన్

రాష్ట్రపరిశ్రమలు

అగ్గిపెట్టెలు

[illegible] గ్రోసుల ౩ డజను పెట్టెలు జూలై నెలలో.

సిమెంటు

[illegible] టన్నులు జూలై మాసములో.

ప్రత్తి

[illegible] పౌండ్లబారము జూలై నెలలో తీయబడినది.

[illegible] గజములు బట్ట నేయబడినది. [illegible] విలువగలది.

దిగుమతులు

ఆషాఢము [illegible] లో హైదరాబాద, సికింద్రాబాదులయందలి వివరములు.

పదార్థములు	ఈసంII	గత సంII
గోధుమలు	[illegible]	[illegible]
గోధుమపిండి	[illegible]	—
జొన్న	[illegible]	[illegible]
బియ్యము	[illegible]	[illegible]
జొన్నలు	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
రాగులు	[illegible]	[illegible]
మినుములు	[illegible]	[illegible]
పెసలు	[illegible]	[illegible]
[illegible]	—	—
ప్రత్తివిత్తు	—	[illegible]
నెయ్యి	[illegible]	[illegible]
చేపలు	—	—
పంచదార	[illegible]	—

వాణిజ్య పారిశ్రామిక శాఖ

[illegible]

హైద్రాబాదు ఆరోగ్యము

[illegible] తో అంతమగు వారమునందిట్లుండెను:—

ప్లేగు

నగరమునందు, పరిసరగ్రామములందు ప్లేగు సరిలేదు. [illegible]

[illegible]

మలేరియా

[illegible]

కలరా

[illegible]

ఇతరములు

[illegible]

కాలమాన నివేదిక

[illegible] తో అంతమగు వారమునందు [illegible]

పంటలు—పైరులు

[illegible]

సీరు—మేత

[illegible]

ధాన్యములు—ధరలు

[illegible]

ప్రత్తి ధరలు

[illegible]

బొంబాయి ఆరోగ్యము

[illegible] తో అంతమగు వారమునందు బొంబాయిరాష్ట్రపు ఆరోగ్య వివరములు:—

కలరా

[illegible]

ప్లేగు

[illegible]

మశూచి

[illegible]

విషమజ్వరము

[illegible]

జాతరలు

[illegible]

బొం. ప్ర. గా.

రైతులపైభారము తగ్గించుటెట్లు?

కొద్దిభూములుగలవారికి సేద్యమువలన నష్టము వాటిల్లుచుండుటచే ౧౦ ఎకరములకంటె తక్కువభూమిగలవారికి భూమిశిస్తు తొలగించివేయవలెను

సాగుబడిలేనిభూములు సాగుబడియైనవానినుండి తగినంతఆదాయము వచ్చినపిదపనే శిస్తువిధించవలయును

ఉద్యోగులు గ్రామజనులపై సాగించుచున్న నిరంకుశాధికారము నిర్మూలింపజేసి ప్రజాసేవకులగా మార్చవలెను

బి. ఏ. పరీక్షయందుత్తీర్ణుడైన ప్రతియువకుడు స్వంతవ్యయముతో నొకసంవత్సరము గ్రామజనులకు విద్యగరుపవలయును

జమీందారులు ధన బలములతో పొరంబోకు నేలల్ని వశ్యపరచుకొన్నవి కలగించుకొన్న రైతువారీహక్కులు రైతులకు లభించుటత్యవసరము

డాక్టర్ పట్టాభిగారి సూచనలు

డాక్టర్ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు వివిధ రాష్ట్రములలో కాంగ్రెసు మంత్రివర్గములు చేయవలసిన కార్యక్రమమును సూచించుచు రైతులపై భారమును తగ్గించుటకు చేసినసూచనలు గమనించదగి యున్నవి.

భూమి పన్నులు

[illegible]

జమీందారీ రైతులు

[illegible]

అడవుల ఉపయోగము

[illegible]

ఋణ బాధ

[illegible]

...లెందరోగలరు. కాబట్టి ముఖ్యమైనవి రైతు అప్పు తీర్చివేయుటకు వలయు ద్రవ్యమును అతనికి లభింపజేయుట ఇందుకై ప్రభుత్వమువారు రైతు ఆస్తిని, పొలమునకు సంబంధించిన దస్తావేజులను (ఋణదాతలవద్ద నున్నవారు) నమ్మి అప్పు లిచ్చుటకు ట్రస్టీబ్యాంకులను ఏర్పరచవలెను- ఇట్టిపట్టణములలో ఋణగ్రస్తుల విషయమున కూడ శ్రద్ధవహించవలెను.

సేద్యములో లేని భూములు

[illegible]

నీటి పారుదల విధానములు

[illegible] ... విధానములను ఆశ్రయించి [illegible] పూర్తి చేయవలెను-

సహకారోద్యమము

సహకారోద్యమమునందు ప్రభుత్వోద్యోగుల అధికారమే యుండరాదు. ప్రభుత్వో...

...ద్యోగుల నియంత్రణమునుండి తొలగించి, అది పరస్పరసహకారోద్యోగుల ఉత్సాహముల మూలమున సహకార సంఘములు ఋణగ్రస్తులను పీడించి పూర్వముకంటె ఎక్కువ వడ్డీ వసూలుచేసి కొనియుండరాదు [illegible]

గ్రామజనవిద్య

గ్రామముల ఆరోగ్యాభివృద్ధికి ఏర్పాట్లుచేయవలెను- ఇచట వైద్యసౌకర్యములను హెచ్చించవలెను. బి-ఎల్- పట్టభద్రులు ఒకఏడు ప్రాక్టీసు చేయక వకీలువద్ద పనిచేసినగాని న్యాయస్థానములో వారిని మాటాడ అధికారము నివ్వనట్లు బి-ఏ- పట్టపరీక్షలో నెగ్గినవారు సంవత్సరమొకయేడు గ్రామములలో ఉపాధ్యాయుడుగ పనిచేయనిది అతనికి బి-ఏ- పట్టము నొసగరాదని శాసించవలెను-

ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతములు

[illegible]

గ్రామపంచాయతీలు

[illegible]

పోలీసులు

[illegible]

లంచములు

[illegible] ... ఉద్యోగులు గౌరవనీయమైన కట్టుబాటులో నుంచుటయేగాక ప్రజలుకూడ లంచములు నీయకుండునట్లు ప్రబోధము చేయవలెను-

ఫెడరేషన్ సంభవమా?

సంస్థానములస్థితి?

సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు ౨౭-జూలైన సర్వయిస్ఫుత్ కాలేజి విద్యార్థిసంఘమునందు ఫెడరేషనుపై ఉపన్యసించుచు [illegible] ఫెడరేషను గూడ అమలుచేయక తప్పదని సూచించిరి. ఆ ఫెడరేషనులో సంస్థానములనస్థితి విపులముగ ఉపన్యసించిరి. ఆ విషయమునే దిగువ నుంచబడుచున్నది.

ఫెడరేషను లక్షణము

[illegible]

ఫెడరల్ కార్య నిర్వాహకశాఖ

[illegible]

ఫెడరల్ శాసనసభ

[illegible]

ఫెడరేషను అనుకూలమా!

[illegible]

కథియవాడ్

(మా విలేఖరి)

సంస్థాన ప్రజా నేటిస్త నాయకులు గాంధి మహాత్మునితో ఆలోచించుట

కథియవాడ్ సంస్థాన ప్రజాసంస్థ అధ్యక్షులగు బల్వంతరాయ్‌గారును, ఉపసంస్థ అధ్యక్షులగు ఠాకూర్ ప్రబచంద్‌గారును, జగజీవన్ మెహతాగారును, మరికొందరును వార్ధాగంజికి జూలై ౨౮వ తేదిన చేరి అచట గాంధిగారిని దర్శించి తాము సంస్థానప్రజలకు చేయదలచిన కొండేండ్లసేవను తెలియజేసిరి. గాంధిగారి అభిప్రాయమును విన కుతూహలులై యున్నారు.

క్రొత్త ఆళ్వారు మహారాజు

[illegible]

మధ్యరాష్ట్రము

[illegible]

GOLKONDA PATRIKA

The only Leading National Bi-weekly of the whole Andhra Desa

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

Volume 12 | HYDERABAD-DECCAN Thursday 5 Th August 1937 | Number 26

సంస్థానప్రజా సేవకుని నిషేధము

ఇష్టాగోష్ఠి:—

—అంగీరసుడు

ఆంధ్రుల మేధా ప్రకటనము—ఆంధ్ర కర్ణాటక వాదము—మైసూరాంధ్రులు—ఆంధ్రాభ్యుదయము

ఆంధ్రుల మేధా ప్రకటనము

[illegible]

ఆంధ్ర — కర్ణాటక వివాదాలు

[illegible]

మైసూరు ఆంధ్రులు

[illegible]

ఆంధ్రాభ్యుదయము—క్రొత్త దినపత్రిక

[illegible]

ప్రభుత్వాధికారులకు తలవంపు శిక్షలు

జనులగుంపుపై తుపాకుల ప్రేల్చిన ఫలితము

సంస్థాన ప్రజా మహాసభాధికారికి బహిష్కారాజ్ఞ

మైసూరు

[ఒక విలేఖరి]

క్రొత్త జల విద్యుచ్ఛక్తి ప్రణాళికలు

[illegible]

నవనగర్

[ఒక విలేఖరి]

రైలు మోటారు సర్వీసు

[illegible]

ఆళ్వారు

[ఒక విలేఖరి]

గొప్పగొప్ప ప్రభుత్వ అధికారులకు శిక్షలు

[illegible]

జోధ్పూరు

సోలీసుఅధికారి అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజా మహాసభ కార్యదర్శిని బయటికి పంపివేయుట

[illegible]

రాజపుత్ర సంస్థానములలో భిల్లులను హిందూ మతము నుండి లేవదీయుట

[ఒక విలేఖరి]

ఆర్యసమాజికులు ఆందోళనపడుట

[illegible]

కథియవార్ సంస్థాన ప్రజల క్షేమ

[illegible]

తిరువాన్కూరు

[illegible]

౧౯౪౬ ఫ. న్యాయవాద పరీక్షా ఫలితములు

మొదటి తరగతి

[illegible]

రెండవ తరగతి

[illegible]

౩ వ తరగతి

[illegible]

శ్రీ శ్రీ గద్వాల మహారాణి సాహెబాగారు

[illegible]

శ్రీదత్తాత్రి పాన్ కంపెని

[illegible]

అభిప్రాయములు

[illegible]

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad, Editor K. Balakrishna Reddy